VII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **KOMISJI DO SPRAW UNII EUROPEJSKIEJ (NR 237)**

z dnia 13 marca 2014 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Unii Europejskiej (nr 237)

13 marca 2013 r.

Komisja do Spraw Unii Europejskiej, obradująca pod przewodnictwem poseł **Agnieszki Pomaskiej (PO)**, przewodniczącej Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– rozpatrzenie Informacji na temat priorytetów Unii Europejskiej na lata 2014-2020 w zakresie wolności obywatelskich, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych,

– sprawy różne.

W posiedzeniu udział wzięli: **Piotr Stachańczyk** sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych wraz ze współpracownikami, **Michał Królikowski** podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Joanna Heger**, **Agata Jackiewicz**, **Joanna Kowalska**, **Tomasz Woźnicki** – z sekretariatu Komisji w Biurze Spraw Międzynarodowych.

Przewodnicząca poseł Agnieszka Pomaska (PO):

Witam państwa na posiedzeniu Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Czy są jakieś uwagi do porządku obrad? Nie słyszę. W związku z tym przechodzimy do pkt I, czyli dyskusji na temat priorytetów Unii Europejskiej na lata 2014-2020 w zakresie wolności obywatelskich, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Bardzo proszę o zabranie głosu pana ministra Piotra Stachańczyka

Sekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Piotr Stachańczyk:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, dzisiejsze posiedzenie Komisji do Spraw Unii Europejskiej i jego tematyka wpisują się w prace, które obecnie trwają w Unii Europejskiej, nad określeniem przyszłych wytycznych strategicznych planowania prawodawczego i operacyjnego w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Mówimy o perspektywie czasowej lat 2014-2020. Tę perspektywę należy rozpatrywać w kontekście dwóch procesów. Pierwszym jest programowanie finansowe. W tej perspektywie wynikiem będzie wdrażanie dwóch funduszów – Funduszu Migracji, Azylu i Integracji oraz Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, który z kolei składać się będzie z dwóch instrumentów: instrumentu wsparcia finansowego na rzecz wspierania współpracy policyjnej, zapobiegania i zwalczania przestępczości oraz zarządzania kryzysowego – to jest tak zwany instrument policyjny, oraz instrumentu wsparcia finansowego w zakresie granic wewnętrznych i wiz – to jest tak zwany instrument graniczno-wizowy. Należy wskazać, że całkowity budżet polskiej alokacji pozostający w gestii ministra spraw wewnętrznych, wynosić będzie około 152.000 tys. euro, co oznaczać będzie wzrost o 36% w porównaniu z poprzednią perspektywą finansową. Należy też zwrócić uwagę, że w ramach nowych wieloletnich ram finansowych, w naszym obszarze planowane jest odejście od scentralizowanego zarządzania funduszami, z wiodącą rolą Komisji, na rzecz modelu współdzielonego z istotną rolą państw członkowskich. To jest to, co postulowaliśmy od dawna.

Natomiast drugi, ten najbardziej polityczny proces, który się toczy, to jest określenie przyszłych wytycznych strategicznych w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Przyjęcie takich wytycznych przewidziane jest przez Traktat Europejski. Dlatego też Rada Europejska, które ma je przyjąć, zainicjowała prace nad nimi na posiedzeniu

w czerwcu zeszłego roku i postrzega to w perspektywie zakończenia w grudniu 2014 r. obecnego dokumentu strategicznego w obszarze JHA, czyli tak zwanego Programu Sztokholmskiego. Rada Europejska założyła, że dyskusje na temat zdefiniowania strategicznych wytycznych przeprowadzi na swoim posiedzeniu w czerwcu 2014 r. Poprosiła zarówno radę JHA, jak i Komisję o refleksję i przedstawienie informacji istotnych z punktu widzenia tego procesu.

Od lipca zeszłego roku trwają dyskusje w ramach Rady do Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości, które mają doprowadzić do ustalenia stanowiska Rady. Wydaje się, że to stanowisko mogłoby zostać przyjęte na kolejnym jej posiedzeniu na początku czerwca bieżącego roku. Ostatnia dyskusja na posiedzeniu Rady odbyła się w dniach 3-4 marca i wtedy wskazano na kilka istotnych elementów. Podstawowym elementem, który przewija się przez wszystkie wypowiedzi wszystkich państw członkowskich jest to, że fundamentalnym priorytetem powinna być w nadchodzącym okresie konsolidacja i wdrażanie dotychczas przyjętych reguł prawnych. Państwa członkowskie nie widzą możliwości, a także nie widzą celowości przyjmowania nowych inicjatyw prawnych, poza absolutnie niezbędnymi, uważając, że ostatni okres był pełen inicjatyw, pełen przyjętych aktów prawnych. Te akty prawne znajdują się na różnym etapie wdrażania w różnych krajach, są różnie stosowane i należy poświęcić nadchodzące lata na doprowadzenie do zgodności systemów we wszystkich państwach członkowskich, a nie na kolejne zmiany, które powodują, że państwa nie nadążają z wdrażaniem przepisów unijnych w tym obszarze.

Podkreślana także była kwestia lepszego zarządzania granicami zewnętrznymi. W tym kontekście przyjęcie rozwiązań dotyczących *smart borders*, czyli inteligentnych granic, a także rozwój i implementacja systemu Eurosur, czyli systemu nadzoru nad granicami. Zwracano uwagę na konieczność jednolitego wdrożenia we wszystkich krajach europejskiego systemu azylowego. Chodzi przede wszystkim o jednolite procedury we wszystkich krajach. Podkreślano kwestię konieczności zwalczania korupcji. Postulowana była również kwestia lepszej wymiany informacji pomiędzy organami ścigania krajów członkowskich, zarówno bezpośrednia, jak i z uwzględnieniem działalności Europolu. Pojawiała się także kwestia radykalizacji postaw i zwalczania tego zjawiska. Niektóre kraje postulowały także rozwój kwestii, które w Polsce leżą w gestii ministra pracy i polityki społecznej, a więc przede wszystkim integracji cudzoziemców przebywających na terytoriach krajów członkowskich.

Debata w Radzie była kolejnym elementem, który pokazywał stanowiska państw członkowskich. Natomiast 11 marca, przedwczoraj, Komisja Europejska opublikowała swój komunikat, dotyczący inicjatyw w obszarze wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Przedwczoraj go otrzymaliśmy. Analizujemy go w tej chwili, ale wydaje się, że Komisja Europejska nie przedstawiła żadnych priorytetów ani żadnych zasad, które pozostawałyby w sprzeczności z tym, czego oczekiwały do tej pory państwa członkowskie. Komisja położyła przede wszystkim nacisk na konsolidację dorobku prawnego i implementację istniejących instrumentów. Dodała do tego to, o czym też mówiłem, czyli postulaty państw członkowskich: dokończenie budowy wspólnej europejskiej polityki migracyjnej, intensyfikację współpracy między organami ścigania, poprawę współpracy z organami agencji unijnych, czyli przede wszystkim z organizacją azylową EASO, jak też Europolem i Frontexem. Ponadto wskazała na konieczność powiązania polityki w zakresie spraw wewnętrznych z jej zewnętrznym wymiarem, w tym z kontaktami z państwami trzecimi, zwłaszcza z państwami sąsiednimi, a także na rozwój technologiczny, który jest niezbędny do prawidłowego rozwoju obszaru bezpieczeństwa. Oczywiście Komisja podkreśliła, co również było oczywiste dla państw członkowskich i zawsze się znajduje w zaleceniach Komisji, że we wszystkich tych działaniach należy szczególną uwagę przykładać do kwestii ochrony praw podstawowych.

Chciałem także przypomnieć państwu czy też wskazać, że Polska zawsze dbała o to, aby dyskusje na temat ram strategicznych odbywały się także na poziomie parlamentarnym i z tego, co wiemy, ten postulat, postulat także kilku innych krajów, został usłyszany. 19 marca w Brukseli odbędzie się międzyparlamentarne spotkanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, czyli Komisji LIBE,

oraz przedstawicieli komisji właściwych do spraw sprawiedliwości i spraw wewnętrznych parlamentów narodowych krajów członkowskich, poświęcone priorytetom na lata 2014-2020. To także ma być jeden z tematów Konferencji Przewodniczących Parlamentów Unii Europejskich, która odbędzie się na początku kwietnia w Wilnie. Wydaje się, że w obszarze spraw wewnętrznych mamy w miarę jednolite stanowisko głównych partnerów.

Jeszcze raz przypomnę, to jest przede wszystkim konsolidacja i implementacja tego, co zostało zrobione, ograniczanie nowych inicjatyw do minimum i to poprzedzonego zawsze uważną analizą pod kątem: a) wartości dodanej, b) kosztów finansowych, które niosą te inicjatywy. O poszczególnych priorytetach już mówiłem. Może jeszcze krótko przypomnę. W zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego: wzmocnienie współpracy pomiędzy służbami, szerokie multidyscyplinarne podejście do zwalczania przestępczości, nowe technologie, zintensyfikowanie działalności szkoleniowej tak, aby w miarę jednolicie działały organy unijnych służb porządku publicznego. W zakresie ochrony granic: monitorowanie, analizy ryzyka, czyli Eurosur i Frontex, oraz pakiet *smart borders*, pakiet, nad którym debata trwa już od dość długiego czasu, do tego zwalczanie nielegalnej imigracji, prawidłowa implementacja wspólnego systemu azylowego, lepsza polityka readmisyjna. Tu bardzo ważny jest wymiar zewnętrzny. Bez skutecznej polityki readmisyjnej bardzo trudno jest zwalczać nielegalną migrację. Z drugiej strony, jeżeli zwalczamy nielegalną migrację, to oczywiście rozwój legalnej migracji przy użyciu tych narzędzi, które już są do dyspozycji, a jest ich naprawdę dużo.

Cały czas powtarzam to, co powiedziałem, ale ten priorytet pojawia się zawsze – promowanie praw obywatelskich, uwzględnienie praw podstawowych. Dotychczasowy przebieg dyskusji w Radzie, dotychczasowe stanowisko państw członkowskich, dotychczasowe stanowisko Komisji i przedstawicieli parlamentu wydają się wskazywać, że na tym, co powiedziałem, opierać się będą wytyczne strategiczne w obszarze spraw wewnętrznych, które Rada Europejska powinna przyjąć na swoim spotkaniu w czerwcu bieżącego roku. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Agnieszka Pomaska (PO):

Bardzo dziękuję. Jeszcze pan minister Królikowski. Tak, jeszcze nie otwieram dyskusji. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Michał Królikowski:

Bardzo dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, to, co się dzieje w części Rady zajmującej się wymiarem sprawiedliwości, w dużej mierze jest analogiczne do tego, co zreferował pan minister Stachańczyk. Tutaj również wiodące idee, związane z projektem programu posztokhomskiego, koncentrują się wokół podobnych haseł, czy też wizji, do których należy zaliczyć konsolidację, kodyfikację i implementację. Państwa członkowskie, i to za zgodą Komisji, zwracają uwagę na potrzebę osiągniecia większej spójności porządku prawnego wprowadzonego instrumentami prawa Unii Europejskiej, na zrównoważenie stopnia implementacji i rozwiniecie praktycznych form współpracy między państwami. Chodzi w szczególności o urealnienie zasady wzajemnego zaufania w zakresie instrumentów wzajemnego uznawania pomiędzy państwami.

Tak też w tym zakresie brzmi projekt programu, który przedwczoraj został przekazany przez Komisję Europejską. Trzeba go odczytywać w kontekście tego, czego w ciągu ostatnich miesięcy w Komisji i w Radzie nie udało się osiągnąć, a mianowicie braku sukcesu w zakresie zaawansowania prac nad pakietem ochrony danych osobowych i prokuratora europejskiego. Oba wątki są wspomniane w tym dokumencie, aczkolwiek nie widać w nim dokumencie determinacji do tego, żeby te elementy zakończyć, żeby podkreślić, że to są te wiodące tematy, które należy potraktować jako filary pomysłu na wymiar sprawiedliwości w następnym okresie programowania.

Polska należy do tej grupy państw, które aktywnie zabiegają o to, żeby z tych idei nie wyjść, żeby koncentrować się wokół potrzeb wyrażonych, lepiej lub gorzej dobranymi hasłami. Trzeba zwrócić uwagę na to, żeby ten porządek prawny, wprowadzany aktami, został zweryfikowany i poprawiony tam, gdzie jakość legislacji tworzy taką konieczność. To po pierwsze. Po drugie, żeby zwiększyć zgodność implementacyjną w państwach.

Po trzecie, żeby w ramach instrumentów praktycznych i różnych dobrych praktyk, na które w Radzie można mieć wpływ, zwiększyć praktycznie funkcjonujący stopień wzajemnego zaufania pomiędzy państwami, ale, co ważne – akcentujemy to – w ramach narzędzi czy instrumentów wzajemnego uznawania.

Tego rodzaju postawa jest ważna, istotna, ale wszystkie państwa, które tego rodzaju pogląd prezentują, muszą dbać – na to też staramy się zwracać uwagę przede wszystkim w relacjach dwustronnych – o mitygowanie się, dlatego że dość często w rozmowach kuluarowych pojawia się dualizm postawy polegający na tym, że oczywiście jesteśmy za konsolidacją, za ujednoliceniem, za brakiem nowych inicjatyw, tylko prosimy, żebyście poparli nas w tej a tej inicjatywie, ażeby ją wprowadzić. W związku z tym w sposób naturalny przy negocjacji tego rodzaju dokumentu pojawiają się różnego rodzaju inicjatywy państw.

Także w tym dokumencie, który przedstawiła Komisja, parę takich nowych fragmentów się znajduje, między innymi pojawiają się sygnały, które mówią o działaniach na rzecz interwencji legislacyjnej związanej z wykonywaniem kar, czy też z ujednoliceniem zasad reguł dowodowych, które to pomysły są dla nas trudne do zaakceptowania. W związku z tym będziemy podkreślać ich sprzeczność z ogólnym wydźwiękiem pomysłu na działania w Radzie JHA w ciągu najbliższych lat. Jednak co do zasady trzeba powiedzieć, że podejście Komisji, które spotyka się z dość szeroką aprobatą państw, może nawet jest odpowiedzią na taką atmosferę, która panuje w Radzie, ponieważ Komisja, zanim przedstawiła dokument, zaprojektowała debatę i prowadziła rozmowy dwustronne w tym zakresie. W tym dokumencie pojawia się pomysł na mitygowanie aktywności legislacyjnej, który przyjmujemy z ulgą, radością i będziemy go bardzo wspierać. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Agnieszka Pomaska (PO):

Dziękuję. Teraz otwieram dyskusję. Bardzo proszę, pani przewodnicząca Fotyga.

Poseł Anna Fotyga (PiS):

Dziękuję bardzo. Chciałam najpierw, jeśli pani przewodnicząca i panowie ministrowie pozwolą, skomentować ostatnie zdanie pana ministra Królikowskiego, że zawsze witam z wielką radością wszelkie inicjatywy zmierzające do mitygowania procesu legislacyjnego w Unii Europejskiej. To jest zawsze dobry sygnał, niestety nie zawsze za deklaracjami idą rzeczywiste działania.

Mam właściwie jedną uwagę pod adresem pana ministra Stachańczyka. Wczoraj uczestniczyłam w posiedzeniu Komisji Spraw Wewnętrznych, którego tematem były reakcje kryzysowe będące w kompetencji ministra spraw wewnętrznych, ale w trakcie którego omawiane były również wspólne działania z Ministerstwem Obrony Narodowej w odniesieniu do zagrożeń z Ukrainy, ewentualnej fali uchodźców, przygotowania Polski. To było bardzo ciekawe posiedzenie.

Powiedziałabym tak, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w osobie ministra konstytucyjnego, ministra Sienkiewicza, w zasadzie referowało całość problemu opierając się na podstawach prawnych zapisanych w polskiej konstytucji i innych ustawach, jak też instrukcjach, które obowiązują. W zasadzie dopiero po wywołaniu przeze mnie pytaniem aspektu międzynarodowego pan minister Stachańczyk zreferował sprawę obszernie i kompetentnie, mówiąc o kontaktach, jakie mamy, konsultacjach, jakie prowadzimy, informacjach, jakie przekazujemy z różnymi instytucjami, zarówno z Frontexem, innymi agencjami, Komisją Europejską, agendami ONZ, w tym zapewne pośrednio agendami natowskimi.

Moja refleksja jest tylko jedna. Na posiedzeniu komisji merytorycznej, branżowej, w zasadzie sprawa omawiana czy prezentowana była wyłącznie, powiedziałabym, czy niemal wyłącznie w taki sposób, jakby podstawy prawne wynikały wyłącznie z naszego prawa wewnętrznego. Komisja branżowa tkwi w dość wyabstrahowanej sferze prawnej, wyabstrahowanej od kontekstu wspólnotowego, który na posiedzeniu tej Komisji jest kontekstem dominującym, i słusznie, bo z samych przepisów aktów prawa unijnego, które pan minister nam referuje, wynika, że ten kontekst narodowy czy krajowy jest coraz bardziej zawężany, z czego komisja branżowa, co wielokrotnie podkreślamy, zupełnie sobie nie zdaje sprawy. Sama słyszałam, jak państwo to referujecie.

Mam pytanie – kiedy wreszcie będziemy przyjmowali postępującą integrację w tak ważnej dziedzinie, dotyczącej bezpieczeństwa, w sposób, który pozwoli świadomie oceniać to posłom, którzy są najbardziej kompetentni w tej dziedzinie?

Przewodnicząca poseł Agnieszka Pomaska (PO):

Dziękuję. Czy ktoś jeszcze chciałby zabrać głos? Czy panowie ministrowie chcieliby się odnieść?

W związku z tym stwierdzam, że Komisja przyjęła do wiadomości informację na temat priorytetów Unii Europejskiej na lata 2014-2020 w zakresie wolności obywatelskich, sprawiedliwości i spraw wewnętrznych.

Pkt II – sprawy bieżące. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Nie słyszę.

W następnym tygodniu posiedzenia Komisji odbędą się w dniach 19 i 20 marca.

Zamykam posiedzenie Komisji.